

"Şeâire riyâ giremez ve ilân edilir. Nafile nev'inden de olsa, şahsî farzlardan daha ehemmiyetlidir." Hangi şeair şahsi ibadet olan namaz, oruç veya hacdan mühim olabilir?

Şeair âdetler, İslâm işaretleri, İslâma ait kaideler demektir. *İslâm'ın işaretleri olan şeair çok muhtelifdir. Bazısı namz gini farzdır. Kimi kurban gibi vacibdir. Bazıları da sünnettir; ezan okumak, selam vermek vb.*

Şeair; Hz. Peygamber'den (asm) günümüze kadar bütün Müslümanların devam ettirdikleri bir hakikattir. Onlara ilişmek umumun hakkına tecavüzdür. Şeairin yaşatılması farz-ı kifayedir. Şeair umumun hakkıdır ve cemiyete ait bir kulluk vazifesidir.

Şeaire dair olan sünnetler İslâm'ı ve ümmet-i Muhammedi temsil eden semboller ve alamet olan sünnetlerdir. Bir bayrağın bir ülkeyi temsil etmesi gibi, şeaire de Müslümanların sembolü ve temsili ve alametleridir.

Allah'ı anmak, hamdetmek, ezan okumak, cenaze ve bayram namazı kılmak, *selam vermek, kelime-i şahadet getirmek, namaz tesbihâtını yapmak, oruç tutmak, iftar ve sahur yapmak, besmele çekmek, kamet getirmek, hutbe okumak* hep şeairdir.

Bir beldede ezanın okunmaması herkesi mesul eder. Ama bir kişinin ezan okunması ile o mesuliyet ortadan kalkar. Çünkü şeair, bütün Müslümanların müşterek kimliğini ifade eder. Şahsi farzlar kişi ile Allah arasında bir rabıta iken, şeair ümmetin diğer inançlar karşısında bir kimlik ifade etme biçimidir. Bu gibi şeairleri yapmakta herhangi bir gösteriş söz konusu olamaz.

Çünkü umumun hukukunun yanında, şahsın hukuku o kadar kıymet ifade etmemektedir. Her ne kadar şahsi ubudiyetin Cenab-ı Hakk'ın katında ayrı bir ehemmiyeti olsa da umumun hakkı noktasından değerlendirdiğimizde, ekseriyetin hukuku ağır basmaktadır.

"Birisinin yapmasıyla o cemiyet umumen istifade ettiği gibi, onun terkiyle de umum cemaat mesul olur."

Bu ifade farz-ı kifayenin tarifidir. Ezan okumak, cenaze namazı kılmak, tebliğ yapmak gibi şeairler farz-ı kifayedir; birilerinin yapmasıyla diğer insanlar mesuliyetten kurulurlar.

Bediüzzaman Hazretleri de ezan, selam ve hutbe gibi şeairlerin ehemmiyetini bu Lem'a'da şöyle ifade eder:

“Sünnet-i Seniyyenin içinde en mühimmi, İslâmiyet alâmetleri olan ve şeâire de taalluk eden Sünnetlerdir. Şeâir, âdeta hukuk-u umumiye nev’inden cemiyete ait bir ubudiyettir. Birisinin yapmasıyla o cemiyet umumen istifade ettiği gibi, onun terkiyle de umum cemaat mes’ul olur. Bu nevi şeaire riya giremez ve ilân edilir. Nafile nev’inden de olsa, şahsî farzlardan daha ehemmiyetlidir.”

Üstad Hazretleri başka bir eserinde de İslâm’ın şeairlerini tağyir etmenin ne derece mahsurlu olduğunu şöyle ifade eder:

“Bu şeairin umuma taalluk cihetiyle umum onda hissedardır. Umumun rızası olmazsa onlara ilişmek, umumun hukukuna tecavüzdür. O şeairin en cüz’îsi en büyük bir mes’ele hükmünde nazar-ı ehemmiyettedir. Doğrudan doğruya umum âlem-i İslâma taalluk ettiği gibi; Asr-ı Saadetten şimdiye kadar bütün eâzım-ı İslâmın bağlandığı o nuranî zincirleri koparmaya, tahrib ve tahrif etmeye çalışanlar ve yardım edenler düşünsünler ki, ne kadar dehşetli bir hataya düşüyorlar. Ve zerre miktar şuurları varsa, titresinler!..” (29. Mektup)

“Ey iman edenler! Allah’ın (koyduğu, dinî) şeairlerine (işaretlerine, nişanelerine) haram aya, (Allah’a hediye edilmiş) kurbanı, (ondaki) gerdanlıklara, Rablerinin lütuf ve rızasını arayarak Beyt-i Haram’a yönelmiş kimselere (tecavüz ve) saygısızlık etmeyin.” (Maide Suresi, 5/2)

“Şüphe yok ki, Safa ile Merve Allah’ın koyduğu nişanlardandır.” (Bakara Suresi, 2/158)

Bu ayetlerde geçen şeair kelimesi ezan, selam, kurban ve hac gibi İslâm dininin alametlerini, işaretlerini ve sembollerini ifade etmektedir.